

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης: 112/2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Γ΄
Συνεδρίαση της 7^{ης} Ιουλίου 2020**

Σύνθεση :

Προεδρεύων: Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, κωλυομένης της Προέδρου του Τμήματος Βασιλικής Δούσκα, Αντιπροέδρου Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Νίκη Μαριόλη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Χρήστος Μητκίδης, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Αικατερίνη Γαλάνη, Ευάγγελος Μαρίνης, Νικόλαος Μουκαζής, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Σταυρούλα Μπανάκου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός ερωτήματος: Το με αριθ. πρωτ 5969/22.1.2020 έγγραφο του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Περίληψη Ερωτήματος: Αν: α) στο πλαίσιο συμμόρφωσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής με την υπ'αριθ. 163/2019 αμετάκλητη απόφαση του Εφετείου Αθηνών, με την οποία αναγνωρίστηκε ότι ο Ε.Α. συνδέεται με το τέως Τ.Ε.Ι. Πειραιά με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, είναι δυνατή η κατάρτιση σύμβασης με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, καθ' ο χρόνο αυτός έχει συμπληρώσει το 67^ο έτος της ηλικίας του και β) σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, εάν η σύμβαση που θα καταρτισθεί θα πρέπει να έχει αναδρομική ισχύ και ποιοι θα πρέπει να είναι οι ειδικότεροι όροι της ως προς την ιδιότητα, το ωράριο απασχόλησης και το έργο που δύναται να ανατεθεί στον Ε.Α.

.....

Στο πιο πάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Γ') γνωμοδότησε, ως εξής:

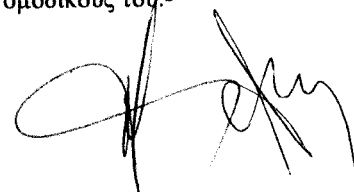
Ιστορικό:

Από το παραπάνω ερώτημα και από τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Ο Ε.Α. άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά την από 2.12.2003 αγωγή του¹, με την οποία, ισχυριζόμενος ότι προσλήφθηκε από το εναγόμενο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά (Τ.Ε.Ι Πειραιά) ως διδακτικό προσωπικό και παρείχε σ' αυτό επί σειρά ετών τις υπηρεσίες του, για την κάλυψη πάγιων και διαρκών διδακτικών αναγκών, με διαδοχικές συμβάσεις εργασίας, τις οποίες το εναγόμενο προσχηματικά χαρακτήριζε ως ορισμένου χρόνου, ζήτησε να αναγνωριστεί ότι συνδέονταν με αυτό με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, με ημερομηνία την αρχική του πρόσληψη και να υποχρεωθεί το εναγόμενο να τον απασχολεί στην ίδια θέση, στην ίδια ειδικότητα και με τους ίδιους όρους, που τον απασχολούσε μέχρι την άσκηση της αγωγής του. Η αγωγή αυτή απορρίφθηκε με την υπ' αρ. 3507/2005 απόφαση. Η από 30.1.2007 έφεση του κατά της ανωτέρω απόφασης απορρίφθηκε ομοίως με την υπ' αρ. 1035/2007 απόφαση του Εφετείου Πειραιά. Η τελευταία αυτή απόφαση όμως αναιρέθηκε με την υπ' αριθ. 312/2017 απόφαση του Αρείου Πάγου και η υπόθεση παραπέμφθηκε στο Εφετείο Πειραιά προκειμένου να εκδικαστεί εκ νέου η ανωτέρω έφεση. Με επίστευση τριών εναγόντων, μεταξύ των οποίων και ο Ε.Α., η υπόθεση εισήχθη προς συζήτηση ενώπιον του Εφετείου Πειραιά και εκδόθηκε η υπ' αρ. 163/2019 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού.

2. Με την τελευταία αυτή απόφαση του Εφετείου Πειραιά έγινε δεκτό ότι ο Ε.Α., πτυχιούχος του Φυσικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών και κάτοχος διδακτορικού διπλώματος στη Φυσική του ίδιου Πανεπιστημίου, παρείχε διδακτικό έργο στο Τ.Ε.Ι Πειραιά στο Τμήμα Φυσικής, Χημείας και Τεχνολογίας Υλικών της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών, προσληφθείς το πρώτον την 20.3.1989 για τη διδασκαλία του μαθήματος «Φυσική Ι» και τη

¹ Στην εν λόγω αγωγή ο Ε.Α. είναι ένας από τους 20 ενάγοντες (απλή ομοδικία) - πλην όμως το ιστορικό του ερωτήματος αφορά αποκλειστικά το πρόσωπο αυτό και όχι τους λοιπούς ομοδίκους του.-

διεξαγωγή εξετάσεων στο μάθημα αυτό και συνέχισε να παρέχει τις εργασίες του με διαδοχικές συμβάσεις εργασίας μέχρι την άσκηση της υπό κρίση αγωγής. Ο ανωτέρω Ε.Α. κάλυπτε πάγιες και διαρκείς ανάγκες του εναγόμενου εκπαιδευτικού ιδρύματος, ώστε το τελευταίο δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει επαρκώς χωρίς την παροχή της εργασίας του, για όλο το χρονικό διάστημα που τον απασχολούσε, όπως δηλαδή θα γινόταν και με εργαζόμενους με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου. Εξάλλου, η σύναψη πολλαπλών και διαδοχικών συμβάσεων ορισμένου χρόνου, μία ανά εξάμηνο ή ανά ακαδημαϊκό έτος, γινόταν προσχηματικά και κάλυπτε στην πραγματικότητα μία ενιαία σύμβαση αορίστου χρόνου παρείχε δε την εργασία του, όπως οι εργαζόμενοι με σχέσεις αορίστου χρόνου, με τα ίδια καθήκοντα και τις ίδιες ευθύνες, ο χαρακτηρισμός του δε ως ορισμένου χρόνου και η διαδοχική επανάληψή τους, παρίστατο αδικαιολόγητη, σύμφωνα με το είδος και τη φύση της εργασίας του, κατά τις οποίες απαιτείτο μία ενιαία σύμβαση αορίστου χρόνου, αφού κάλυπτε πάγιες και διαρκείς ανάγκες του εναγόμενου, ο δε χαρακτηρισμός τους ως ορισμένου χρόνου έγινε προς καταστράτηγηση των δικαιωμάτων του ενάγοντα από το άρθρο 8 παρ.1 του ν.2112/1920 και κατά κατάχρηση του διευθυντικού δικαιώματος αυτού. Περαιτέρω, απορρίφθηκε ως μη νόμιμο το αίτημα της αγωγής περί υποχρέωσης του εναγόμενου να τον απασχολεί και να αποδέχεται τις υπηρεσίες του στην ίδια θέση και ειδικότητα και με τους ίδιους όρους που τον απασχολούσε με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, ως μη νόμιμο, καθώς, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά, το αγωγικό αίτημα στηρίζεται απλώς στο χαρακτήρα των συμβάσεων ως αορίστου χρόνου και όχι σε περιστατικά που συγκροτούν τις διατάξεις των άρθρων 281, 361, 648, 652 και 656 ΑΚ, ή και σε αυτές των άρθρων 59, 914 και 932 ΑΚ, ενώ δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής η διάταξη του άρθρου 61 του ν.4139/2013 (Α '74), με έναρξη ισχύος την 20.3.2013, με την οποία συμπληρώθηκε το άρθρο 656 ΑΚ και η οποία, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 98 παρ.1 του ίδιου νόμου, εφαρμόζεται (συμπληρωμένη) και στις εκκρεμείς υποθέσεις, διότι η κρινόμενη υπόθεση δεν ήταν εκκρεμής κατά τη δημοσίευση του νόμου και την έναρξη ισχύος του.

3. Σε συνέχεια της ως άνω δικαστικής απόφασης, η οποία κατέστη αμετάκλητη, με την υπ' αριθ. Φε.1/44670/16.9.2019 (Γ'1860/14.10.2019) πράξη του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (εφεξής Π.Α.Δ.Α), ο Ε.Α διορίσθηκε ως Λέκτορας Εφαρμογών του Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών της Σχολής Μηχανικών με γνωστικό αντικείμενο «Βελτίωση των Μηχανολογικών Ιδιοτήτων των Υλικών», σε συσταθείσα κατ'εφαρμογή του άρθρου 20 του ν.4452/2017 (ΦΕΚ Α' τ.17/15.2.2017) προσωποπαγή θέση Λέκτορα Εφαρμογών. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ως άνω διάταξη: «*Τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Π.) των Τ.Ε.Ι. τα οποία, με αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις, κρίθηκε ότι συνδέονται με το οικείο Τ.Ε.Ι. με μία ενιαία σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, καταλαμβάνουν, μετά από αίτησή τους, συνιστώμενες προς τούτο προσωποπαγείς θέσεις καθηγητών εφαρμογών. Η πράξη διορισμού στις άνω θέσεις εκδίδεται εντός ενός (1) μηνός από την υποβολή της σχετικής αίτησης και ανατρέχει στον αναγνωρισθέντα με το διατακτικό της δικαστικής απόφασης χρόνο. Με την πράξη διορισμού καθορίζεται και το γνωστικό αντικείμενο του αιτούντος*». Ωστόσο λόγω του ότι ο Ε.Α. είχε γεννηθεί την 19.8.1952 και είχε συμπληρώσει κατά τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους στις 31.8.2019 το 67^ο έτος της ηλικίας του, που αποτελεί το ηλικιακό όριο αυτοδίκαιης αποχώρησης από θέση Δ.Ε.Π., δεν εκδόθηκε η σχετική ανακοίνωση διορισμού του, ώστε να προσέλθει για ορκωμοσία και ανάληψη υπηρεσίας.

4. Ο Ε.Α., όπως προκύπτει από τις από 9.12.2019 και 2.7.2020 βεβαιώσεις για την υπηρεσιακή του κατάσταση, προσλήφθηκε το πρώτον για το διδακτικό έτος 1988-1989 από το ΤΕΙ Πειραιά από 20.3.1989 μέχρι 5.7.1989 με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου στη βαθμίδα του Καθηγητή Εφαρμογών με 12 ώρες εβδομαδιαία απασχόληση. Για τα διδακτικά έτη 1991-1992, 1992-1993, 1993-1994 προσλαμβάνονταν από το ΤΕΙ Πειραιά με συμβάσεις ορισμένου χρόνου με ωριαία αντιμισθία στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή και οι ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησής του κυμαίνονταν από 4 μέχρι 6 ώρες. Από το διδακτικό έτος 1996-1997 μέχρι και το εαρινό εξάμηνο του 2002 προσλαμβάνονταν με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, με ωριαία αντιμισθία ως Επιστημονικός Συνεργάτης με πλήρη

προσόντα και οι ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησής του κυμαίνονταν από 6 έως 12. Από το χειμερινό εξάμηνο του 2002 και μέχρι την άσκηση της αγωγής του προσλαμβάνονταν ως Εργαστηριακός Συνεργάτης, με πλήρη προσόντα με συμβάσεις ορισμένου χρόνου και οι ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησής του κυμαίνονταν από 12 έως 16. Μετά την άσκηση της αγωγής του συνέχισε να προσλαμβάνεται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου ως Εργαστηριακός Συνεργάτης και οι ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησής του κυμαίνονταν από 4 μέχρι 16. Από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 συνέχισε να προσλαμβάνεται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου ως ακαδημαϊκός υπότροφος με 20 ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησης, ενώ από το ακαδημαϊκό έτος 2018 -2019 και εφεξής προσλαμβάνεται με την ιδιότητα του ακαδημαϊκού υποτρόφου, όπως προβλέπεται από το άρθρο 29 του ν.4009/2011, με αντίστοιχες συμβάσεις ορισμένου χρόνου και 40 ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησης.

5. Μετά την ενημέρωσή του Ε.Α. ότι δεν είναι δυνατή η ολοκλήρωση του διορισμού του, ο Ε.Α. απέστειλε την με αριθ. πρωτ. 68757/16.11.2019 εξώδικη δήλωση – πρόσκληση, με την οποία δήλωσε ότι το Π.Α.Δ.Α., το οποίο υπεισήλθε στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του τέως ΤΕΙ Πειραιά, υποχρεούται βάσει της αμετάκλητης δικαστικής απόφασης να συνεχίσει να τον απασχολεί με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, εφόσον δε, δεν αποδέχεται τις υπηρεσίες του, το Ίδρυμα θα καθίσταται υπερήμερο και ο ίδιος δεν αποδέχεται πλέον να απασχολείται με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, θεωρώντας ότι συνδέεται με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου κατά τα οριζόμενα στη δικαστική απόφαση.

6. Κατόπιν των ανωτέρω, τίθεται το ερώτημα εάν, στο πλαίσιο της υποχρέωσης εφαρμογής της υπ'αριθ.163/2019 απόφασης του Εφετείου Πειραιά, είναι δυνατή η κατάρτιση σύμβασης με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου μεταξύ του Π.Α.Δ.Α και του Ε.Α., έχοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το σκεπτικό της απόφασης, διαδοχικές συμβάσεις που έχουν συναφθεί συνιστούν μία ενιαία σύμβαση αορίστου χρόνου. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης ερωτάται εάν η σύμβαση θα πρέπει να έχει αναδρομική ισχύ και ποιοι οι λοιποί όροι που θα πρέπει να περιέχονται σε

αυτή (π.χ. ποια η ιδιότητα του προσλαμβανόμενου, δεδομένου ότι ο Ε.Α, απασχολείται αρχικά ως επιστημονικός συνεργάτης με πλήρη προσόντα και κατά το χειμερινό εξάμηνο 2019-2020 απασχολείται ως ακαδημαϊκός υπότροφος, ποιο το ωράριο απασχόλησής του και ποιο το έργο που δύναται να του ανατεθεί).

Νομοθετικό πλαίσιο:

7. Στις διατάξεις των άρθρων 95 παρ. 5 και 103 παρ. 1,2,3, 4 και 8 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 95: «1...2...3...4...5. Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης»

Άρθρο 103: «1. Οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι εκτελεστές της θέλησης του Κράτους και υπηρετούν το Λαό οφείλουν πίστη στο Σύνταγμα και αφοσίωση στην Πατρίδα. Τα προσόντα και ο τρόπος του διορισμού τους ορίζονται από το νόμο. 2. Κανένας δεν μπορεί να διοριστεί υπάλληλος σε οργανική θέση που δεν είναι νομοθετημένη. Εξαιρέσεις μπορεί να προβλέπονται από ειδικό νόμο, για να καλυφθούν απρόβλεπτες και επείγουσες ανάγκες με προσωπικό που προσλαμβάνεται για ορισμένη χρονική περίοδο με σχέση ιδιωτικού δικαίου. 3. Οργανικές θέσεις ειδικού Επιστημονικού καθώς και τεχνικού ή βοηθητικού προσωπικού μπορούν να πληρούνται με προσωπικό που προσλαμβάνεται με σχέση ιδιωτικού δικαίου. Νόμος ορίζει τους όρους για την πρόσληψη, καθώς και τις ειδικότερες εγγυήσεις τις οποίες έχει το προσωπικό που προσλαμβάνεται. 4. Οι δημόσιοι υπάλληλοι που κατέχουν οργανικές θέσεις είναι μόνιμοι εφόσον αυτές οι θέσεις υπάρχουν.....5...6...7.. 8. Νόμος ορίζει τους όρους, και τη χρονική διάρκεια των σχέσεων εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, για την κάλυψη είτε οργανικών θέσεων και πέραν των προβλεπόμενων στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 είτε πρόσκαιρων είτε απρόβλεπτων και επειγουσών αναγκών κατά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2. Νόμος ορίζει επίσης τα καθήκοντα που μπορεί να ασκεί το προσωπικό του προηγούμενου εδαφίου. Απαγορεύεται η από το νόμο μονιμοποίηση προσωπικού που υπάγεται στο πρώτο εδάφιο ή η

μετατροπή των συμβάσεων του σε αορίστου χρόνου. Οι απαγορεύσεις της παραγράφου αυτής ισχύουν και ως προς τους απασχολούμενους με σύμβαση έργου. 9...»

8. Στη διάταξη του άρθρου 1 του ν.3068/2002 «Συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις...» (Α' 274) , όπως ισχύει, ορίζεται ότι: «Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ή είναι εκτελεστές κατά τις οικείες δικονομικές διατάξεις και τους όρους που κάθε απόφαση τάσσει...»

9. Στις διατάξεις των άρθρων 321, 322, 330 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ορίζονται τα ακόλουθα :

Άρθρο 321: «Όσες οριστικές αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων δεν μπορούν να προσβληθούν με ανακοπή ερημοδικίας και έφεση είναι τελεσίδικες και αποτελούν δεδικασμένο.»

Άρθρο 322: «1. Το Δεδικασμένο εκτείνεται στο ουσιαστικό ζήτημα που κρίθηκε, αν η απόφαση έκρινε οριστικά για μια έννομη σχέση που έχει προβληθεί με αγωγή, ανταγωγή, κύρια παρέμβαση ή ένσταση συμψηφισμού. Το Δεδικασμένο εκτείνεται επίσης και στο δικονομικό ζήτημα που κρίθηκε οριστικά. 2...»

Άρθρο 330: «Το Δεδικασμένο εκτείνεται στις ενστάσεις που προτάθηκαν, καθώς και σε εκείνες που μπορούσαν να προταθούν και δεν προτάθηκαν. Από τις ενστάσεις που δεν προτάθηκαν εξαιρούνται εκείνες που στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα που μπορεί να ασκηθεί και με κύρια αγωγή.»

10.Στις διατάξεις των άρθρων 3 παρ.1, 15 παρ.1,2 και 19 παρ.1,5 του ν.1404/1983 «Δομή και λειτουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Α' 173), όπως ίσχυαν κατά την αρχική θέση σε ισχύ του νόμου, και εξακολουθούσαν να ισχύουν κατά το χρόνο πρόσληψης του Ε.Α, οριζόταν μεταξύ άλλων ότι:

Άρθρο 3: «Μέλη του Τ.Ε.Ι. 1. Τα μέλη του Τ.Ε.Ι. διακρίνονται σε τακτικά και έκτακτα: α) Τακτικά είναι τα μέλη του Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Π.), τα μέλη του Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.), το Διοικητικό Προσωπικό (Δ.Π.), το Ειδικό Τεχνικό Προσωπικό (Ε.Τ.Π.) και οι σπουδαστές. β) Έκτακτα μέλη είναι οι επισκέπτες καθηγητές και εκείνα του προηγούμενου εδαφίου, εκτός των σπουδαστών, που απασχολούνται στο Τ.Ε.Ι. με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου».

Άρθρο 15 : 1. Το κύριο διδακτικό έργο ασκείται από το εκπαιδευτικό προσωπικό (Ε.Π.) το οποίο ανήκει σε μια από τις βαθμίδες, καθηγητών επίκουρων καθηγητών ή καθηγητών εφαρμογών.² 2. Τα μέλη του Ε.Π ασκούν δημόσιο λειτούργημα. Η υπηρεσιακή τους κατάσταση ρυθμίζεται κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου και του εσωτερικού κανονισμού.³...8....

Άρθρο 19 : 1. Για την κάλυψη απρόβλεπτων και επείγουσών εκπαιδευτικών αναγκών μπορούν να προσληφθούν ύστερα από προκήρυξη με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου διάρκειας ενός (1) διδακτικού έτους και κατ' εξαίρεση ενός (1) διδακτικού εξαμήνου, άτομα με προσόντα που προβλέπονται για τα τακτικά μέλη του Ε.Π. και Ε.Ε.Π. αντίστοιχων βαθμίδων, εκτός της διδακτικής πείρας, η ύπαρξη της οποίας συνεκτιμάται. 2...3...4...5. Τα έκτακτα μέλη Ε.Π και Ε.Ε.Π., αμείβονται με μηνιαίες αποδοχές που καθορίζονται σε ποσοστό των κάθε φύσης αποδοχών των αντίστοιχων βαθμίδων, εκτός από το χρονοεπίδομα. Το ποσοστό αυτό είναι το πηλίκο της διαίρεσης του αριθμού των ωρών απασχόλησης που τους ανατίθεται εβδομαδιαία με τον αριθμό των υποχρεωτικών ωρών της αντίστοιχης βαθμίδας. Ακόμα δικαιούνται επιδομάτων και αδειών κατά την κείμενη νομοθεσία που διέπει τη σχέση τους...6...7... 8....»³

² Μετά την αντικατάσταση του άρθρου 15 με το άρθρο 2 του ν.2916/2001 (Α'114) η παρ.1 αντικαταστάθηκε ως εξής: «Το κύριο διδακτικό και ερευνητικό έργο ασκείται από το Εκπαιδευτικό προσωπικό (Ε.Π.), το οποίο ανήκει σε μια από τις βαθμίδες Καθηγητή Τ.Ε.Ι., Αναπληρωτή Καθηγητή Τ.Ε.Ι., Επίκουρου Καθηγητή Τ.Ε.Ι. και Καθηγητή Εφαρμογών Τ.Ε.Ι. »

³ Το άρθρο 19 μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 4Δ του ν.2916/2001 (Α'114) ορίζει τα εξής: «1. α) Για την κάλυψη διδακτικών, ερευνητικών ή άλλων επιστημονικών αναγκών των Τ.Ε.Ι. μπορεί να προσλαμβάνεται Εκπαιδευτικό προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού

11. Στις διατάξεις των άρθρων 16 παρ.1 και 29 παρ.7 του ν.4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α' 195), όπως ισχύουν, ορίζονται τα ακόλουθα:

Άρθρο 16: «1. Το διδακτικό και ερευνητικό έργο στα Α.Ε.Ι. ασκείται από τους Καθηγητές, οι οποίοι διακρίνονται σε Καθηγητές πρώτης βαθμίδας (Καθηγητές), αναπληρωτές Καθηγητές και επίκουρους Καθηγητές.... ».

Άρθρο 29: « Ειδικές κατηγορίες διδακτικού και εργαστηριακού προσωπικού του ιδρύματος. 1...2...3...4...5...6...7.α.Επιστήμονες αναγνωρισμένου

δικαίου ορισμένου χρόνου. Η σύμβαση μπορεί να διαρκεί μέχρι ένα ακαδημαϊκό έτος και μπορεί να ανανεώνεται μέχρι δύο ακόμη ακαδημαϊκά έτη. β) Το εκπαιδευτικό αυτό προσωπικό προσλαμβάνεται σε θέσεις Επιστημονικού Συνεργάτη και Εργαστηριακού Συνεργάτη, καθώς και στην κατηγορία Εκπαιδευτικού Ειδικών Μαθημάτων (Ε.Ε.Μ.), για τις οποίες ως ελάχιστα προσόντα ορίζονται τα ίδια με αυτά των βαθμίδων Επίκουρου Καθηγητή και Καθηγητή Εφαρμογών, καθώς και των μελών Ε.Δι.Π. αντίστοιχα. Στο εκπαιδευτικό αυτό προσωπικό ανατίθεται η εκτέλεση όμοιου διδακτικού, ερευνητικού ή άλλου επιστημονικού και οργανωτικού έργου που έχει προβλεφθεί για το μόνιμο Ε.Π. της αντίστοιχης με τα προσόντα του βαθμίδας ή τα μέλη Ε.Δι.Π. γ) Η απασχόληση του εκπαιδευτικού αυτού προσωπικού μπορεί να είναι πλήρης ή μερική.... δ) Για την προκήρυξη και την πρόσληψη ή την ανανέωση της σύμβασης αποφασίζει το Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι. μετά από σχετική εισήγηση του Συμβουλίου του οικείου Τμήματος ή του Κ.Ξ.Γ.Φ.Α. κατά περίπτωση. Η προκήρυξη, στην οποία ορίζονται μεταξύ άλλων το γνωστικό αντικείμενο ή η ειδικότητα, κατά περίπτωση, της προς πλήρωση θέσης και η εβδομαδιαία απασχόληση, δημοσιεύεται το πρώτο δεκαήμερο του Μαΐου για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος και η σύμβαση μεταξύ του Τ.Ε.Ι. και του προσλαμβανόμενου υπογράφεται πριν από την έναρξη του διδακτικού έτους. 2. Σε περίπτωση προκηρύξεων που οι υποψήφιοι δεν διαθέτουν τα προσόντα της προηγούμενης παραγράφου, επιτρέπεται η ανάθεση, με ωριαία αντιμισθία, διδακτικού έργου σε υποψήφιους που κατέχουν τουλάχιστον τον αντίστοιχο βασικό τίτλο σπουδών και διδακτορικό δίπλωμα προκειμένου περί Επιστημονικών Συνεργατών. ...Ο συνολικός χρόνος απασχόλησης των Επιστημονικών Συνεργατών και των Εργαστηριακών Συνεργατών της παραγράφου αυτής δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκατέσσερις και τις δεκαοκτώ ώρες εβδομαδιαίως αντίστοιχα 3...11.... α)... β) Η ενδεχόμενη απασχόληση του προσωπικού του παρόντος άρθρου για ένα ή περισσότερα εξάμηνα στο ίδιο ή άλλο Τ.Ε.Ι., σε καμία περίπτωση δεν δημιουργεί δικαίωμα μετατροπής της σύμβασης σε αορίστου χρόνου ή άλλα δικαιώματα, μη προβλεπόμενα από το νόμο αυτόν, έναντι του Τ.Ε.Ι. ή του Δημοσίου.».

επιστημονικού κύρους είτε κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος είτε υποψήφιοι διδάκτορες είτε εξαιρετικής τεχνικής εμπειρίας, μπορεί να απασχολούνται ως ακαδημαϊκοί υπότροφοι με απόφαση της Συνέλευσης και πράξη του Προέδρου του οικείου Τμήματος, για τη διεξαγωγή διδακτικού, κλινικού και ερευνητικού έργου, καθοριζόμενου με τη σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του ακαδημαϊκού υποτρόφου και του Πρύτανη του οικείου Α.Ε.Ι. Η διάρκεια της σύμβασης καθορίζεται για χρονικό διάστημα μέχρι ενός ακαδημαϊκού έτους κατά περίπτωση, ανάλογα με τις ανάγκες του Τομέα, μπορεί δε να ανανεώνεται ή να παρατείνεται. Σε κάθε περίπτωση ο συνολικός χρόνος διάρκειας της σύμβασης δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία (3) ακαδημαϊκά έτη. β... γ. Η απασχόληση των ανωτέρω μπορεί να είναι πλήρης ή μερική. Σε περίπτωση πλήρους απασχόλησης, το διδακτικό έργο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαέξι (16) ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησης, από τις οποίες το μέγιστο έξι (6) ώρες μπορεί να αφορά διδασκαλία θεωρητικού μαθήματος, ενώ στην περίπτωση μερικής απασχόλησης η υποχρέωση παροχής διδακτικού έργου μειώνεται ανάλογα με το ποσοστό της απασχόλησης....»⁴.

12. Στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν.4521/2018 «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις» (Α' 38) ορίζονται τα ακόλουθα:

«**Άρθρο 1:** 1. Ιδρύεται από την έναρξη ισχύος του παρόντος, το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενο, σύμφωνα με το άρθρο 16 του Συντάγματος και την περίπτωση α της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4485/2017 (Α 114), με έδρα το Αιγάλεω. Το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά (Τ.Ε.Ι. Πειραιά), με έδρα τον Πειραιά, και το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθηνών (Τ.Ε.Ι. Αθηνών), με έδρα το Αιγάλεω, συγχωνεύονται διά απορροφήσεως από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, αυτοδικαίως από την ίδρυσή του, χωρίς άλλη διαδικασία και κατά παρέκκλιση κάθε άλλης ισχύουσας διάταξης..... 2. Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής από την ίδρυσή του υπεισέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα και

⁴ Η ως άνω παράγραφος 7 του άρθρου 29 του ν.4009/2011 ισχύει ως ανωτέρω μετά τις αντικαταστάσεις που επέφεραν το άρθρο 58 του ν. 4386/2016 (ΦΕΚ Α 83/11.5.2016) το άρθρο 19 του ν.4452/2017 (ΦΕΚ Α 17/15.2.2017) και το άρθρο 16 παρ.1 του ν. 4559/2018 (ΦΕΚ Α' 142/3.8.2018).

σε όλες τις υποχρεώσεις των συγχωνευόμενων Ιδρυμάτων, χωρίς την καταβολή φόρου, τέλους ή άλλου δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου ή των Ο.Τ.Α. ή άλλων νομικών προσώπων, τηρουμένων των διατυπώσεων δημοσιότητας για τα ακίνητα.Το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής συνεχίζει αυτοδικαίως τις εκκρεμείς δίκες, χωρίς να απαιτείται ειδική διαδικαστική πράξη συνέχισης για καθεμία από αυτές.»

13. Στις διατάξεις των άρθρων 46, 48 και 49 παρ.1,2,3,4 του Β' Κεφαλαίου «Προσωπικό για κάλυψη οργανικών θέσεων» του π.δ. 410/1988 (Α'191) «Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, που αφορούν το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 46 : Περιπτώσεις λύσης της σύμβασης εργασίας. Η σύμβαση εργασίας λύεται:

α) Με θάνατο. β) Με έκπτωση. γ) Με την απόλυση. δ) Με την καταγγελία. ε) Με τη λήξη του χρόνου διάρκειάς της.

Άρθρο 48 : Οι προσλαμβανόμενοι, σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου αυτού, απολύονται: α) Για συμπλήρωση του ορίου ηλικίας, που ορίζεται στο επόμενο άρθρο. β) Για υπηρεσιακή ανεπάρκεια. γ) Για σωματική ή πνευματική ανικανότητα και δ) για κατάργηση θέσης.

Άρθρο 49. Απόλυση λόγω ορίου ηλικίας.1. Το προσωπικό του κεφαλαίου αυτού, εκτός αν διαφορετικά ο νόμος ορίζει, απολύεται αυτοδικαίως από την υπηρεσία, μόλις συμπληρώσει το 62ο έτος της ηλικίας του. Για την εφαρμογή της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου, ως ημέρα γέννησης λαμβάνεται πάντοτε η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης. Αν το προσωπικό αυτό κατά τη συμπλήρωση του 62ου έτους της ηλικίας του δεν έχει συμπληρώσει σαράντα (40) έτη συνολική υπηρεσία στο Δημόσιο, παρατείνεται η παραμονή του στην Υπηρεσία, έως τη συμπλήρωση της υπηρεσίας αυτής και όχι πέραν του 67ου έτους της ηλικίας⁵. Κατ' εξαίρεση της παραγράφου 1, το προσωπικό

⁵ Η παρ.1, όπως συμπληρώθηκε με την παρ.4 άρθρου 5 Ν.3801/2009 (ΦΕΚ Α 163/4.9.2009), αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 1 του άρθρου 11 της από

του Δημοσίου που δεν υπάγεται στις διατάξεις του Ν.Δ. 874/1971 "περί συμπληρώσεως διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας περί απονομής των πολιτικών και στρατιωτικών συντάξεων", καθώς και το προσωπικό των Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., το οποίο δεν αποκτά δικαίωμα σύνταξης, διατηρείται στην υπηρεσία μέχρι να συμπληρώσει τέτοιο δικαίωμα και πάντως όχι πέρα από το 70ό έτος της ηλικίας του. Επίσης, το προσωπικό του Δημοσίου, που υπάγεται στις διατάξεις του Ν.Δ. 874/1979, αν κατά τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας του δεν αποκτά δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο Ταμείο ή άλλο ασφαλιστικό φορέα, διατηρείται στην υπηρεσία μέχρι να συμπληρώσει τέτοιο δικαίωμα από τον οικείο ασφαλιστικό φορέα, εκτός από το Δημόσιο, και πάντως όχι πέρα από το 70ό έτος της ηλικίας του. Για την κατά τα προηγούμενα εδάφια διατήρηση του προσωπικού εκδίδεται πράξη του αρμόδιου για την πρόσληψη οργάνου, που δημοσιεύεται περιληπτικά στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για τους Ο.Τ.Α., η παραπάνω πράξη δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. 3. Η διάταξη της παραγράφου 2 δεν έχει εφαρμογή για όσους έχουν την ιδιότητα του συνταξιούχου του Δημοσίου ή Οργανισμού Κοινωνικής Ασφάλισης από δική τους υπηρεσία. 4. Για την κατά το άρθρο αυτό λύση της εργασιακής σχέσης εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του αρμόδιου για την πρόσληψη οργάνου. 5.....».

14. Στο άρθρο 672 του Δέκατου Όγδοου Κεφαλαίου με τίτλο «Σύμβαση εργασίας» του Αστικού Κώδικα ορίζεται ότι : «Καθένα από τα μέρη έχει δικαίωμα σε κάθε περίπτωση να καταγγείλει οποτεδήποτε τη σύμβαση για σπουδαίο λόγο, χωρίς να τηρήσει προθεσμία. Το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να αποκλειστεί με συμφωνία».

15. Στο άρθρο 8 του ν.2112/1920 «περί υποχρεωτικής καταγγελίας συμβάσεως εργασίας ιδιωτικών υπαλλήλων» ορίζεται ότι : «1. Είναι άκυρος οιαδήποτε σύμβασις αντικειμένη εις τον παρόντα νόμον, πλήν αν είναι μάλλον ευνοϊκή δια τον υπάλληλον. Το αυτό ισχύει και περί εθίμου. 2. Η αληθής έννοια της προηγουμένης παραγράφου είναι, ότι οιαδήποτε σύμβασις, συναπτομένη

30/12/2015 ΠΝΠ (ΦΕΚ Α 184/30-12-2015), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο δεύτερο του ν.4366/2016 (ΦΕΚ Α 18/15.2.2016).

προ ή μετά την λύσιν της μισθώσεως εργασίας, είναι αυτοδικαίως άκυρος, πλην αν αύτη περιέχη αναγνώρισιν ή εξόφλησιν ειδικώς των εκ του νόμου τούτου αξιώσεων του υπαλλήλου ή είναι μάλλον ευνοϊκή δια τον υπάλληλον.

3. Αι διατάξεις του νόμου τούτου εφαρμόζονται ωσαύτως και επί συμβάσεων εργασίας με ωρισμένην χρονικήν διάρκειαν εάν ο καθορισμός της διάρκειάς ταύτης δεν δικαιολογήται εκ της φύσεως της συμβάσεως, αλλ'ετέθη σκοπίμως προς καταστρατήγησιν των περί υποχρεωτικής καταγγελίας της υπαλληλικής συμβάσεως μετατάξεων του παρόντος νόμου.».

Ερμηνεία και Εφαρμογή Διατάξεων.

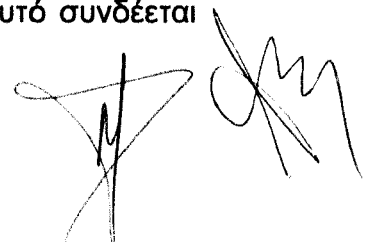
Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και την υπαγωγή σ' αυτές των πραγματικών περιστατικών, που τέθηκαν υπόψη του Τμήματος από την ερωτώσα Υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

16. Κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 3 και 19 του ν.1404/1983 στα Τ.Ε.Ι Αθήνας και Πειραιά προσλαμβάνονταν έκτακτο εκπαιδευτικό προσωπικό με συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, οι οποίες ανανεώνονταν κατά τα διδακτικά εξάμηνα, για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των Ιδρυμάτων είτε με πλήρη, είτε με μερική απασχόληση, είτε ως ωρομίσθιοι. Το ανωτέρω προσωπικό προσέφυγε στα πολιτικά δικαστήρια ζητώντας να αναγνωριστούν οι επί σειρά ετών διαδοχικές συμβάσεις του, ως μια ενιαία σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου και να υποχρεωθούν τα εναγόμενα τότε Τ.Ε.Ι και ήδη το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής να αποδέχονται τις υπηρεσίες τους στη θέση, με την ειδικότητα και τους όρους που τους απασχολούσαν έως και την άσκηση της αγωγής τους.

17. Ο Άρειος Πάγος με σειρά αποφάσεών του, ήδη από το 2010 (μεταξύ των οποίων και η υπ' αριθ.312/2017, κατά παραπομπή της οποίας εκδόθηκε η αναφερόμενη στο ιστορικό υπ' αριθ.163/2019 αμετάκλητη απόφαση του Εφετείου Πειραιά), έχει δεχθεί ότι το προσλαμβανόμενο δυνάμει της διάταξης του άρθρου 19 παρ. 1 εδ. α',β' ν.1404/1983 έκτακτο εκπαιδευτικό προσωπικό των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) τελεί υπό σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, περαιτέρω δε, ότι η πρόσληψη του προσωπικού

αυτού με διαδοχικές συμβάσεις, που καταρτίστηκαν πριν από την ισχύ της Οδηγίας 1999/70/ΕΚ, των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 103 του αναθεωρημένου Συντάγματος (με έναρξη ισχύος από 18.4.2001), και των άρθρων 5 και 11 του π.δ.164/2004 (με έναρξη ισχύος από 19.7.2004), έγινε προσχηματικά με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, στην πραγματικότητα όμως για την κάλυψη πάγιων και διαρκών αναγκών. Συνακόλουθα δέχθηκε ότι, η άσκηση του διευθυντικού αυτού δικαιώματος του ΤΕΙ ως εργοδότη γίνεται προς καταστρατήγηση των από το άρθρο 8 παρ.1 του ν.2112/1920 δικαιωμάτων των εργαζομένων, που απορρέουν από τις διατάξεις για την υποχρεωτική καταγγελία της υπαλληλικής σύμβασης και ως εκ τούτου είναι καταχρηστική (ΑΚ281), ακόμη και αν κατά την πρόσληψη ή την κατάρτιση των συμβάσεων παραβιάστηκαν οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, που διέπει την πρόσληψη ή την κατάρτιση της σύμβασης, των ΠΥΣ 236/1994 (ΦΕΚ Α'115) και 55/1998 (ΦΕΚ Α'292), του άρθρου 21 του ν.2190/1994 (ΦΕΚ Α'28), του άρθρου 6 του ν.2527/1997 και του άρθρου 19 παρ.1α' και β' του ν.1404/1983. Γίνεται δεκτό, επίσης, ότι οι διαδοχικές συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου ή έργου, που καταρτίστηκαν πριν από την έναρξη ισχύος των πιο πάνω διατάξεων δεν επηρεάζονται από αυτές αλλά συνεχίζουν να είναι ενεργές κατά το χρόνο έναρξης της ισχύος τους, επειδή καλύπτουν από τη φύση τους πάγιες και διαρκείς ανάγκες, και επειδή οι συμβάσεις αυτές είχαν ήδη προσλάβει (κατά το χρόνο που εκτείνεται η έννομη σχέση και το αντικείμενό της) τον χαρακτήρα σύμβασης αορίστου χρόνου, κατ'ορθό νομικό χαρακτηρισμό, τον οποίο διατηρούν και μετά την έναρξη ισχύος των πιο πάνω διατάξεων, ως ενιαίες πλέον συμβάσεις αορίστου χρόνου (ενδεικτικά αναφέρονται οι ΑΠ 1310/2017, 177/2016, 1390/2015, 1678/2011 ως και ΑΠ 1325/2010, Ολ.ΑΠ 19/2007).

18. Τα δικαστήρια ουσίας, στην πλειοψηφία τους, ακολουθώντας τη μέχρι σήμερα διαμορφωμένη νομολογία του Αρείου Πάγου κάνουν δεκτές τις σχετικές αγωγές του έκτακτου εκπαιδευτικού προσωπικού των Τ.Ε.Ι., εφόσον ο χρόνος της αρχικής τους πρόσληψης τοποθετείται πριν την 18.4.2001 (έναρξη ισχύος του αναθεωρημένου άρθρου 103 του Συντάγματος με την προσθήκη παρ. 7 και 8), αναγνωρίζοντας ότι το προσωπικό αυτό συνδέεται

με τα εναγόμενα Ιδρύματα με μία ενιαία σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου από της αρχικής του πρόσληψης⁶.

19. Οι τελεσίδικες αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων, ανεξάρτητα αν είναι αναγνωριστικές ή καταψηφιστικές, παράγουν κατά το άρθρο 321 του Κ.Πολ.Δ. δεδικασμένο, το οποίο εκτείνεται και στο ουσιαστικό ζήτημα ορισμένης έννομης σχέσης που κρίθηκε οριστικά και η οποία προβλήθηκε με την αγωγή, καθώς και το δικονομικό ζήτημα που κρίθηκε. Η έκταση του δεδικασμένου προσδιορίζεται από το περιεχόμενο του αγωγικού αιτήματος και καλύπτει και τις ενστάσεις που προτάθηκαν, ως επίσης και εκείνες που μπορούσαν να προταθούν αλλά δεν προτάθηκαν, εξαιρουμένων εκείνων που στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα που μπορεί να ασκηθεί με αγωγή. Το δεδικασμένο καλύπτει και τα τυχόν σφάλματα της αποφάσεως, εκ της οποίας παράγεται (βλ. Δ.Κονδύλη, το Δεδικασμένον κατά τον ΚΠολΔ, εκδ.1983 σελ.157 Α.Π. 1345/2014).

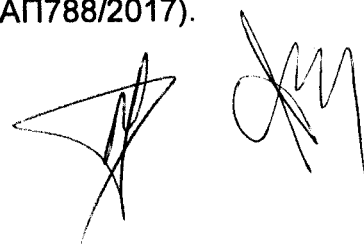
20. Σε εκτέλεση των άρθρων 94 παρ. 4 και 95 παρ. 5 του Συντάγματος θεσπίστηκε ο ν. 3068/2002, στον οποίο διακρίνεται η κατ' άρθρο 95 παρ. 5 γενική και προέχουσα, από άποψη αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, υποχρέωση της Διοίκησης να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις με παράλληλη ρύθμιση και των από τη μη συμμόρφωση επαγομένων εννόμων συνεπειών. Κατά τις ανωτέρω διατάξεις η Διοίκηση έχει υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις δικαστικές αποφάσεις, τόσο τις καταψηφιστικές όσο και τις αναγνωριστικές, αφού αμφότερες τέμνουν τη διαφορά με δύναμη δεδικασμένου. Ως συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις, νοείται η υποχρέωση αυτής να προβαίνει με θετικές ενέργειες ή παραλείψεις σε αναμόρφωση νομικών και πραγματικών καταστάσεων με σκοπό την πραγμάτωση των κριθέντων με δικαστικές αποφάσεις, η συμμόρφωση αυτή δε μπορεί να προκύπτει από την εκτίμηση του όλου περιεχομένου της απόφασης όπως επίσης και από τις αιτιολογίες της. Για τον λόγο αυτό άλλωστε και ο νομοθέτης στο άρθρο 3 παρ. 2 του ως άνω νόμου χρησιμοποιεί τον όρο συμμόρφωση υπό την έννοια του κατά τις περιστάσεις ενδεικνυομένου τρόπου

⁶ Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις κάνουν δεκτές τις αγωγές κρίνοντας ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 11 παρ. 5 του π.δ.164/2004, αναγνωρίζοντας ότι το προσωπικό αυτό συνδέεται με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου από 19.7.2004 (έναρξη ισχύος του π.δ.) και εφεξής, ενώ, στην πλειοψηφία των περιπτώσεων και εφόσον προβάλλεται σχετικό αγωγικό αίτημα υποχρεώνουν τα εναγόμενα Ιδρύματα να συνεχίζουν να απασχολούν το προσωπικό αυτό στην ίδια θέση, με την ειδικότητα και τους ίδιους όρους που το απασχολούσαν κατά την αρχική τους πρόσληψη (βλ. και αντίθετα ΑΠ 312/2017).

υλοποίησης της απόφασης ο οποίος δεν προσδιορίζεται ρητά στο διατακτικό της, αλλά μπορεί να εξευρεθεί και με τη συνδρομή του εντεταλμένου γι' αυτό δικαστή στο αρμόδιο Τριμελές Συμβούλιο Συμμόρφωσης (ΝΣΚ Ολομ 157/2014).

21. Η αναγνώριση με αμετάκλητη απόφαση πολιτικού δικαστηρίου ότι η σχέση εργασίας που συνδέει ορισμένο εργαζόμενο με συγκεκριμένο εργοδότη αποτελεί σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου και η επιβαλλόμενη με την απόφαση αυτή υποχρέωση του εργοδότη να συνεχίσει να αποδέχεται τις υπηρεσίες του στην ίδια θέση, με την ίδια ειδικότητα και τους ίδιους όρους που τον απασχολούσε κατά το χρόνο της αρχικής πρόσληψης, παράγει δεδουλευμένο ως προς τα εν λόγω ζητήματα, στο βαθμό που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, και δημιουργεί στον εναγόμενο, ως συνέπεια της εκτελεστότητας, υποχρέωση προς συμμόρφωση προς τα διατασσόμενα με την εν λόγω απόφαση (βλ. Δ. Κονδύλη, το Δεδουλευμένο κατά τον ΚΠολΔ, εκδ. 1983 σελ. 157, ΑΠ 1345/2014, ΝΣΚ 85/2020, ΝΣΚ 85/2012).

22. Όταν εναγόμενος εργοδότης στις ανωτέρω περιπτώσεις τυγχάνει το Δημόσιο, ΝΠΔΔ, ΟΤΑ και λοιποί δημόσιοι φορείς, ενόψει και της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 103 του Συντάγματος, που σύμφωνα με την παρ. 6 αυτού έχει εφαρμογή και στο προσωπικό των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και της δεσμευτικότητας της δικαστικής απόφασης, ως και της, κατά τα προαναφερόμενα, υποχρέωσης συμμόρφωσης όχι μόνο ως προς τις καταψηφιστικές αλλά και ως προς τις αναγνωριστικές δικαστικές αποφάσεις, ανακύπτει κατ' αρχήν υποχρέωση της Διοίκησης να συστήσει θέσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, οι οποίες θα καλυφθούν από τα πρόσωπα υπέρ των οποίων εκδόθηκε μία τέτοια δικαστική απόφαση (ΣΤΕ Π.Ε.212/2007, ΝΣΚ 85/2012, ΝΣΚ 278/2015 (ατομ.), βλ. και Τριμ Συμβ. Συμ. ΑΠ πρακτικά 5, 7, 9, 12-15/2016), ενώ η αμετάκλητη κρίση που αναγνωρίζει ότι η απασχόληση υπαλλήλου, η οποία βασίζεται σε περισσότερες από μία συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου ή σε συμβάσεις έργου, συνιστά μία ενιαία σύμβαση εξηρημένης εργασίας αορίστου χρόνου, έχει ως αποτέλεσμα να αποκτά η εν λόγω ενιαία σύμβαση αφητηρία από την ημερομηνία της αρχικής πρόσληψης, με βάση την πρώτη σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου ή την πρώτη σύμβαση έργου (ΝΣΚ 260/2019, ΝΣΚΟλομ 129/2016, πρβλ. και ΑΠ788/2017).

23. Εν προκειμένω με την υπ' αριθ.163/2019 ήδη αμετάκλητη απόφαση του Εφετείου Πειραιά, αφού κρίθηκε ότι η αρχική αλλά και μεταγενέστερες συμβάσεις του ενάγοντος καταρτίσθηκαν πριν την 18.4.2001, και με τον τρόπο αυτό για το χρονικό διάστημα για το οποίο εκτείνεται η ένδικη έννομη σχέση και το αντικείμενο αυτής, οι ένδικες συμβάσεις έλαβαν - κατ' ορθό νομικό χαρακτηρισμό - τον χαρακτήρα της σύμβασης εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, εφόσον κάλυπταν πάγιες και διαρκείς ανάγκες του εναγόμενου εκπαιδευτικού ιδρύματος, ενώ ο καθορισμός τους εξακολουθητικά, ως ορισμένου χρόνου, δεν δικαιολογείται από τη φύση τους αλλά τέθηκε προς καταστράτηγηση των δικαιωμάτων του ενάγοντος που πηγάζουν από το άρθρο 8 παρ.1 του ν.2112/1920, κατά κατάχρηση του διευθυντικού δικαιώματος του εναγόμενου, στη συνέχεια, αναγνώρισε τη σύμβαση εργασίας του Ε.Α. ως αορίστου χρόνου. Περαιτέρω, το αίτημα της αγωγής να υποχρεωθεί το εναγόμενο ίδρυμα να συνεχίσει να τον απασχολεί και να αποδέχεται τις υπηρεσίες του, ως συνδεδεμένος με αυτό με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, στην ίδια θέση, με την ίδια ειδικότητα και τους ίδιους όρους, απορρίφθηκε ως μη νόμιμο.

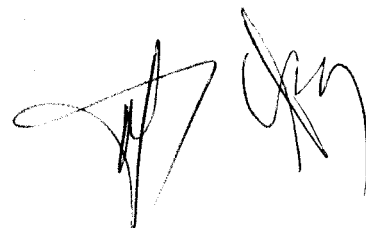
24. Το ΠΑ.Δ.Α., το οποίο υπεισιήλθε με την συγχώνευση των ΤΕΙ Πειραιά και Αθήνας στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δύο Ιδρυμάτων, δεσμεύεται από το δεδικασμένο της υπ' αριθ.163/2019 απόφασης του Εφετείου Πειραιά, το οποίο καλύπτει: α) τον ορθό χαρακτηρισμό που δόθηκε στην από 20.3.1989 αρχική σύμβαση εργασίας του Ε.Α, συνεπεία του οποίου είναι η αυτοδίκαιη ακυρότητα της συμβατικής ρήτρας για τη διάρκεια της κάθε μίας από τις συμβάσεις που επακολούθησαν, που δεν έληξαν συγχρόνως με την παρέλευση της ορισθείσας ως ημερομηνία λήξεως της αντίστοιχης σύμβασης και β) ότι η αορίστου χρόνου σύμβαση ισχύει ωσότου επέλθει ένας νόμιμος λόγος λύσεως αυτής, από αυτούς που ισχύουν για τους συμβασιούχους αορίστου χρόνου που απασχολούνται στο Δημόσιο και στα ν.π.δ.δ. (ΝΣΚ 306/2014).

25. Η ενιαία αυτή σύμβαση αορίστου χρόνου του Ε.Α., σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, εξακολουθεί να είναι ενεργή, εφόσον δεν λύθηκε με κάποιο νόμιμο τρόπο, και διατήρησε το χαρακτήρα της ως αορίστου χρόνου μέχρι σήμερα, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι σύμφωνα με το διδόμενο

πραγματικό, τόσο το τέως Τ.Ε.Ι όσο και στη συνέχεια το Π.Α.Δ.Α. συνέχισαν και μετά την άσκηση της αγωγής του Ε.Α., μέχρι σήμερα, να τον απασχολούν αδιαλείπτως με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου, στο ίδιο αντικείμενο και με τους ίδιους ή παρεμφερείς όρους με την αρχική του σύμβαση. Και τούτο ανεξαρτήτως του ότι η ως άνω απόφαση δεν υποχρεώνει με ρητή διάταξη το εναγόμενο να συνεχίσει να απασχολεί τον Ε.Α υπό συγκεκριμένο εργασιακό καθεστώς, αφού, εφόσον δέχεται ότι αυτός συνδέεται με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου με το εναγόμενο, ανακύπτει, ως αυτονόητη συνέπεια των όσων κρίθηκαν, η υποχρέωση του Π.Α.Δ.Α να αποδέχεται τις υπηρεσίες του Ε.Α, μέχρι τη νόμιμη λύση της σύμβασής του (ΑΠ 252/2019, 1592/2017).

26. Ενόψει των ανωτέρω δεν τίθεται ζήτημα κατάρτισης σύμβασης με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Π.Α.Δ.Α με τον Ε.Α., στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την με αριθ.163/2019 απόφαση του Εφετείου Πειραιά, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο υποβληθέν ερώτημα, διότι δεν υφίσταται πρωτογενές στοιχείο δημιουργίας εργασιακής σχέσης και δεν συντρέχει περίπτωση πρόσληψης του Ε.Α με την έκδοση πράξης συστατικής της εργασιακής του σχέσης (ΝΣΚ 85/2012, 278/2015 Ατομ.). Στο πλαίσιο όμως συμμόρφωσης με το δεδικασμένο της υπ' αριθ.163/2019 ανακύπτει καταρχήν υποχρέωση του Π.Α.Δ.Α., προκειμένου να συνεχίσει να απασχολεί νόμιμα τον Ε.Α., να υποβάλλει τη σύμβαση εργασίας του σε καθεστώς νόμιμης απασχόλησης (π.δ.410/1988), συστήνοντας θέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και εντάσσοντας αυτόν μισθολογικά και βαθμολογικά (ΣΤΕ Π.Ε.212/2007, ΝΣΚ 260/019, ΝΣΚ 85/2012).

27. Περαιτέρω, κατά τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 49 του π.δ.410/1988, προβλέπεται το 62^ο έτος ως ανώτατο ηλικιακό όριο για την παραμονή στην υπηρεσία του ιδιωτικού δικαίου προσωπικού του Δημοσίου και των ν.π.δ.δ., με τη συμπλήρωση του οποίου αυτό απολύεται αυτοδικαίως από την υπηρεσία, ενώ προβλέπεται υπό προϋποθέσεις παράταση του χρόνου παραμονής για τους ήδη υπηρετούντες. Η θέσπιση από την ανωτέρω διάταξη ανώτατου ηλικιακού ορίου παραμονής στην υπηρεσία, αυτονόητα έχει ως συνέπεια ότι η συμπλήρωσή του συνιστά κώλυμα υπηρεσιακής του ένταξης.

28. Εν προκειμένω, ο Ε.Α. (γεννηθείς την 19.8.1952) έχει συμπληρώσει την 31.12.2019 το 67^ο έτος της ηλικίας του και συνεπώς συντρέχει στο πρόσωπό του κώλυμα, προκειμένου να ενταχθεί υπηρεσιακά στο εργασιακό καθεστώς του π.δ.410/1988 (Ι.Δ.Α.Χ.). Συνακόλουθα υφίσταται και αντικειμενική αδυναμία της Διοίκησης του Π.Α.Δ.Α. να συμμορφωθεί στο δεδικασμένο της με αριθ.163/2019 αμετάκλητης απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά, προκειμένου να συνεχίσει εφεξής να απασχολεί τον Ε.Α. νόμιμα, υπό καθεστώς εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

29. Ενόψει των ανωτέρω και με δεδομένο ότι η εργασιακή σχέση του Ε.Α δεν έχει λυθεί μέχρι σήμερα, πλην όμως υφίσταται αντικειμενική αδυναμία της Διοίκησης του Π.Α.Δ.Α να συνεχίσει να τον απασχολεί νόμιμα, με την ένταξή του στο υπηρεσιακό καθεστώς προσωπικού Ι.Δ.Α.Χ των ν.π.δ.δ., που ρυθμίζεται από το π.δ.410/1988, λόγω συμπλήρωσής του ανώτατου ορίου ηλικίας που προβλέπεται από το άρθρο 49 του διατάγματος αυτού για την παραμονή στην υπηρεσία, συντρέχει σπουδαίος λόγος να καταγγείλει η Διοίκηση του Π.Α.Δ.Α την σύμβαση εργασίας του Ε.Α, κατ' άρθρο 672 ΑΚ σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στο άρθρο 8 παρ.3 του ν.2112/1920, δεδομένου ότι οι διατάξεις του π.δ.410/1988 τυγχάνουν εφαρμογής μόνο στο προσωπικό που κατέχει νόμιμα οργανική θέση (πρβλ. ΑΠ 365/2013).

Απάντηση:

30. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Γ') γνωμοδοτεί ομόφωνα ως εξής:

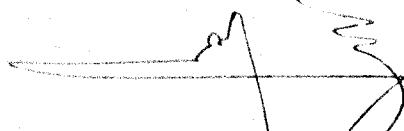
Ενόψει του ότι έχει κριθεί αμετάκλητα με την υπ' αριθ. 163/2019 απόφαση του Εφετείου Πειραιά ότι ο Ε.Α. συνδέεται με το τέως ΤΕΙ Πειραιά (και ήδη Π.Α.Δ.Α) με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, δεν συντρέχει περίπτωση πρόσληψης του Ε.Α με την έκδοση πράξης συστατικής της εργασιακής του σχέσης. Περαιτέρω όμως και με δεδομένο ότι η εργασιακή σχέση του Ε.Α. εξακολουθεί μέχρι σήμερα να ισχύει, πλην όμως υφίσταται αντικειμενική αδυναμία της Διοίκησης του Π.Α.Δ.Α να συνεχίσει να τον απασχολεί νόμιμα με την ένταξή του στο υπηρεσιακό καθεστώς προσωπικού Ι.Δ.Α.Χ των ν.π.δ.δ., λόγω συμπλήρωσής του ανώτατου ορίου ηλικίας που προβλέπεται από το άρθρο 49 του π.δ. 410/1988, συντρέχει σπουδαίος λόγος

να καταγγείλει η Διοίκηση του ΠΑ.Δ.Α την σύμβαση εργασίας του Ε.Α., κατ'άρθρο 672 ΑΚ σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στο άρθρο 8 παρ.3 του ν.2112/1920.-

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα 3.11.2020

Ο Προεδρεύων

Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Σταυρούλα Μπανάκου
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.